

URBACT HÍRLEVÉL

2009. november

01

URBACT HÍRLEVÉL

Városok és a gazdasági válság

Utazás a svéd városokba

Fókuszban: A gazdasági válság hatása a városi gazdaságokra

Ismerje meg a tudáspark fejlesztéseket a válság jelenlegi helyzetének tükrében: a REDIS* nevű URBACT projektben résztvevő városok tapasztalatai.

A városok Európa szerte megértették, hogy az erős tudásinfrastruktúra kulcsfontosságú előnnyé vált napjaink gazdaságában. Számos eszközt kifejlesztettek, hogy fellendítsék tudás-gazdaságukat: olyan intézkedéseket hoztak, melyekkel odavonzzák a tehetséges embereket, tudásklasztert fejlesztenek, vagy elősegítik az egyetemek és a vállalatok közötti tudástranszfert.

A városok tudásalapú gazdasági átalakulása: melyek a gazdasági válság hatásai?

Teljesen nyilvánvaló, hogy a válságra adott nemzeti válaszok és a K+F beruházások szintje meghatározó jelentőségűek a városok számára.

Elsőként, van ok optimizmusra is a válságban, mivel néhány ország, mint Németország és Franciaország a gazdasági mentőcsomag részeként bejelentette a K+F kiadások növelését.

Ugyanakkor a közeljövőben szükségessé válik, hogy a kormányok az adósságok csökkentése érdekében emeljék az adóterheket, illetve mérsékeljék a kiadásokat. Ez veszélyt jelenthet a nagy tudásalapú programokra.

Másrészt, a válság hatása nemcsak az egyes országok között tér el, hanem a városok között is. A jelek szerint az ipari térségeket az erős exportorientáció és a világkereskedelem összeomlása miatt különösen sújtja a válság. Azonban, még ha az Egyesült Királyság és Hollandia korai tapasztalatai alapján úgy is tűnik, hogy a diverzifikált tudásközpontú városok erősebben kerülnek ki a válságból, mint az ipari térségek, elhamarkodott lenne ezt határozottan állítani.

Harmadrészt, ha a válság tovább tart és a magánvállalatoknak csökkenteni kell költségeiket,

ez erősítheti a köz- és magánszféra közötti együttműködést és közös projektek kialakítását.

Helyi szinten hogyan érinti a válság a „tudáskörzet” projekteket?

Egyes városi körzetek „tudományos negyedé” alakítása a fenntartható városfejlesztés kulcsfontosságú eszköze Európa számos városában. Az elmúlt évtizedben a „tudásnegyedek” vagy „kreatív klaszterek” integrálódtak a városszerkezetbe, szemben a '70-es és '80-as évek zöldmezős városszéli területeken kialakított tudásparkjaival.

A válság hatása a városi tudáskörzetek fejlesztéseire a REDIS partnervárosok tapasztalata szerint függ a magán- és közberuházások megoszlásától. Azokban a projekteknél, melyekben a magánszféra nagyobb aránnyal van jelen, mint például New Castle-ben, időbeli csúszások és a költségvetés utólagos csökkentése gyakrabban fordul elő, mivel a magánberuházók negatívan reagálnak a magasabb tőkeköltésekre és a bevételek várható csökkenésére. Ha a befektetések nagyobb része a közszférából származik, a válság hatása kevésbé érzékelhető, ahogy Magdeburg vagy Bialystok esete mutatja.

Következtetések: a válság kézzelfogható hatásai és a közszféra növekvő szerepe

A válságnak már vannak megfigyelhető hatásai a városok tudásgazdaságára, intézkedéseire és projektjeire, de ezek a hatások jelentősen eltérnek egy-egy város esetében.

A különbségek főként a nemzeti szintű K+F befektetések szintjéből és a városok gazdasági jellemzőiből adódnak, vagy abból, hogy elsősorban ipari jellegű vagy inkább diverzifikáltabb tudásalapú tevékenységek jellemzik őket.

A projektek szintjén jellemző trend figyelhető meg a válság idején, miszerint a fejlesztési projekteknél a közszféra átveszi a vezető szerepet a magánszférától.

Az absztrakt Willen van Winden elemzéséből készült.

[A REDIS projekt vezető szakértője, Willen van Winden által írt teljes cikket elolvashatja az URBACT honlapján.](#)

*A REDIS hálózatról további információkat [szerezhet itt.](#)

Riport: Városi séta Svédország központja felé

Az Európai Unió Svéd Elnöksége és a Stockholmban megrendezésre kerülő URABCT Éves Konferencia alkalmából megismerheti Södertälje, Herrljunga és Malmö városát, bepillantást nyerhet egyéniségükbe és a rájuk váró kihívásokba: egy kitűnő lehetőség, hogy megsejtse a svéd kultúra szépségeit.

Södertälje

Tudta, hogy a híres teniszező Björn Borg Södertälje-ben született? A város Svédország dél-keleti részén található, Stockholm régiójában és meglehetősen nemzetközi: 84 000 lakosának 40%-a eredetileg

bevándorló, főként Törökországból, Szíriából, Libanonból és Irakból érkeztek. Södertälje város önmagában több iraki menekültet fogad, mint az USA és Kanada együttesen.

Anders Bäcklander, a Városi Tervezési Osztály munkatársa vezetett minket körbe. „Södertälje egy csomópont, egy kommunikációs központ az ország legdinamikusabb régiójának kapujában, a térség egyik legnagyobb kikötőjével. Eleven városközponttal, nemzetközi vállalatokkal és magas színvonalú oktatással büszkélkedhetünk.”

Södertälje az URBACT [RegGov](#) projektjében vesz részt, melynek célja a városok és régiók közötti együttműködések javítása a hátrányos helyzetű városi térségek integrált fejlesztése érdekében. Az 1960-as és 1970-es években a helyi ipar terjeszkedésével a város nagymértékben növekedett. Ebben az időben az állami program, melynek célja 10 év alatt egy millió új lakás építése volt átalakította a város arcképét. „Ezeket a városrészeket magas népsűrűség és sűrű beépítés jellemzi. Napjaink egyik legfontosabb kihívása ezen városrészek sikeres átalakítása és szerves integrálása a városba,” – magyarázta Anders.

Mondjon két dolgot, ami nem tetszik Önnek Södertälje-ban! "Bizonyos infrastruktúra elemek látványosan túl dominánsak és a közösségi közlekedési rendszer nem eléggé vonzó." Mit kedvel a városban? „Az óvárost és azt, hogy ilyen közel van a vízhez, valamint a várost körülvevő lenyűgöző vidéket.”

Herrljunga

Svédországban Herrljunga elsősorban almaboráról híres, amely a legsikeresebb az országban. Ez a 9300 lakosú kisváros egy vasúti csomópontra épült a 20. század elején, és máig megtartotta ezt a funkcióját. Elin Liljebäck, a város sajtó és fejlesztési vezetőjének szavai szerint: „Innen mi vonattal egy óra alatt Göteborgban vagyunk, az ország második legnagyobb városában, ahol öt egyetem található. Közel 1,5 millió ember érheti el Herrljungát kevesebb, mint egy óra alatt!”

A város az URBACT Urban N.O.S.E. projektjében vesz részt, mely a szociális vállalkozások fejlesztésének támogatását célozza meg. Herrljunga gazdaságában két ágazat

van túlsúlyban: a mezőgazdasági termelés és feldolgozás, valamint a gyáripár. A nonprofit szektor nagyon lendületes, számos önkéntessel és nem-kormányzati szervezettel, és csak néhány üzleti vállalkozás van jelen. „Számunkra az jelenti a kihívást, hogy a vállalkozási tevékenységek lehetőségeit bővítsük, így ösztönözve a vállalkozókat a nonprofit szektorba irányuló befektetésre”- magyarázta Elin.

Mondjon két dolgot, ami nem tetszik Önnek a városban! „Még nem használtuk ki minden előnyünket, úgymint a kiváló földrajzi helyzetünket és a vállalkozási környezetünket. Ez talán a lakosság önbizalomhiányához kapcsolható.” Mit kedvel a legjobban Herrljungában? „Azt az érzést, hogy minden közel van, nemcsak földrajzilag, hanem a szociális hálónk erősségének köszönhetően is. Az emberek törődnek egymással és aktívan részt vesznek városuk fejlesztésben.”

Malmö

A képen látható látványos felhőkarcoló-lakóház, a "Forgó Törzs" Skandinávia legmagasabb épülete. Malmöben építették 2005-ben és a városban talált jelentős, Svédország-ban a harmadik legnagyobb energiaforrás ihlette. Bertil Nilsson számára „Malmö átalakulási szakaszban van az ipari városból a

tudásalapú város irányába. A korábbi iparágak helyét az új technológiákba – gyógyszer, organikus vagy környezeti, számítástechnikai, digitális média ágazatokba – és felsőfokú képzési programokba tör-ténő befektetések vették át. A Malmöi Egyetemen, melyet 1998-ban alapítottak,

ma 15.000 diák tanul. Rendkívül jól fejlett infrastruktúrával rendelkezünk, ami lehetővé teszi a város nagyon jó megközelítését, és olyan környezetet teremt, amely vonzó és dinamikus a vállalkozók számára.”

Malmö az URBACT CoNet elnevezésű projektben vesz részt, amely a városrészi társadalmi kohézió megerősítésének napjainkban alkalmazott megközelítéseit vizsgálja. Valójában a város Svédország legkozmozopolitább települése. Bertil szerint „a 270.000 fős lakosságon belül 164 nemzetiséget és mintegy 100 beszélt nyelvet találhatunk. A népesség egy harmada első vagy második generációs bevándorló.” A társadalmi és területi szegregáció növekszik és „a város igyekszik jobban megérteni a problémákat és hatékonyabb hosszabb távú megoldásokat találni.”

Bertil szerint sajnálatos, hogy “sok fiatal kirekesztődik a társadalomból, mert elhagyták az iskolát és nehézségekbe ütköznek a munkakeresés során”. Ugyancsak szomorú, hogy „egyes városrészekben eluralkodott a rossz közbiztonság, a bűnözés és a drogkereskedelem”. Mit szeret Bertil a városban? „A zöldterületeket és a parkokat. Igazán értékelem az augustenborgi ökológiai területet és alig várom az új botanikus kertet, amelynek megépítéséről a város már döntött. Mindenekelőtt szeretem a multikulturális társadalmunk erejét és potenciálját.”

Az utazás további – umeåi, göteborgi, lidingöi, karlskronai és solnai – megállóival való megismerkedéshez további információt [itt](#) talál.

URBACT éves konferencia Stockholmban

Az URBACT éves konferenciája Stockholmban kerül megrendezésre, 2009. november 25-én (8:00 – 17:15) a stockholmi Nacka Strand 19. századi autógyár épületében.

A gazdasági visszaesés és a környezeti bizonytalanságok kontextusában az **URBACT projektek** a **fenntartható integrált városfejlesztés** kihívásait vitatják meg. Az interaktív tematikus műhelyviták az alábbi témákra koncentrálnak: innováció és kreativitás, humántőke és vállalkozások, városok és demográfiai változások, városi identitás megőrzése vagy kialakítása, kormányzási modellek, leromlott városrészek regenerációja, Lipcsei Charta végrehajtása és a városok válasza a gazdasági válságra.

Szívesen látjuk Önt is a résztvevők között! További információt [itt](#) talál.

Hamarosan új URBACT projektek indulnak!

A tizenkét új tematikus hálózat és három új munkacsoport megalakítására szóló második ajánlattételi felhívás 2009. szeptember 25-én délután zárult.

Ennek az ajánlattételi felhívásnak a célja, hogy támogassa az európai városokat napjaink két fő kihívása kapcsán: a gazdasági válság és következményei, és a klímaváltozás és hatásai. Minden új projektnek utalnia kell az egyik, vagy mindkettő kihívásra.

November végén az URBACT honlapján megtalálhatja majd az elfogadott projektek listáját. Ezek az új projektek ekkor lépnek be a fejlesztési fázisba, amelyben ki kell bővítsék majd a partnereik körét. A honlapon megtalálja majd a vezetőpartnerek elérhetőségeit, így könnyen felveheti velük a kapcsolatot, amennyiben részt szeretne venni az URBACT-ben és partnerré kíván válni valamelyik projektben.

Olvasson bővebben arról, hogy „Miért legyen Ön is URBACT II. projekt partner? és „Hogyan lehet Ön is URBACT partner?” az [URBACT honlapon](#).

Bővebb információért minden link az URBACT honlapra mutat, amely kizárólag angol és francia nyelven érhető el. Magyarul az URBACT Nemzeti Terjesztési Pont áll rendelkezésére!

URBACT II

Az **URBACT** olyan tapasztalatcserét és tanulást támogató program, mely az európai fenntartható városfejlesztést segíti.

A program képessé teszi a városokat arra, hogy a főbb városi kihívásokra közösen megoldásokat dolgozzanak ki és az egyre komplexebb társadalmi változásokkal szembesülő városok központi szerepét megerősítse. Az URBACT segíti a városokat abban, hogy olyan új és fenntartható gyakorlati megoldásokat alakítsanak ki, melyek integrálják a gazdasági, társadalmi és környezeti dimenziót. Az URBACT lehetővé teszi a városok számára, hogy Európa-szerte megosszák a legjobb gyakorlati példákat és tapasztalatokat minden várospolitikában érintett szakemberrel. Az URBACT 185 várost, 29 országot és 5000 aktív résztvevőt jelent.

www.urbact.eu/project/

URBACT Nemzeti Terjesztési Pont:

VÁTI Nonprofit Kft.
Nemzetközi, Területpolitikai és Urbanisztikai Iroda

Ricz Judit

E-mail: jricz@vati.hu
Tel.: 06 1 2243251 Fax: 06 1 2243290
Web: <http://www.vati.hu/> és <http://www.eukn.hu/urbact.html>

